

ע"פ 3450/17 - משה דמתי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 3450/17

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון

המערער: משה דמתי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 14.3.2017 בת"פ 16-07-33818 שניתן על ידי
כבוד השופטת ד' כהן

תאריך הישיבה: כ"ג בטבת התשע"ח (10.1.2018)

בשם המערער: עו"ד עידו פורת

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

עמוד 1

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטת ד' כהן), בת"פ 33818-07-16 מיום 14.3.2017, בגדרו נגזרו על המערער 48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ומאסר על-תנאי; כמו כן הופעל עונש מאסר על-תנאי למשך 20 חודשים, מחציתו במצטבר ומחציתו בחופף.

רקע

2. עובר ליום 13.4.2016 פנה אל המערער אדם שזהותו אינה ידועה, וביקשו להצית מכונית השייכת לפלוני, עמו היה מסוכסך, תמורת תשלום כספי. המערער נענה בחיוב, וביום 13.4.2016, סמוך לשעה 4:00 לפנות בוקר, הגיע לחניון תת-קרקעי ברחוב האגס 3 באשדוד, כשהוא מצויד בבנזין ובגפרורים. שם שפך המערער בנזין על מכונית השייכת לבת-זוגו של פלוני, הציתה, ונמלט מהמקום. לאחר שאש אחזה בחלקה האחורי של המכונית, הופעלה מערכת כיבוי האש במקום, המטירה מים ברחבי החניון, והאש כובתה. בגין מעשה זה נגרם נזק למכונית בשווי של כ-13,000 ₪, ונזקים נוספים נגרמו לבניין.

3. ביום 30.5.2016, סמוך לשעה 3:00 לפנות בוקר, שב המערער לבניין שברחוב האגס, בעודו נושא עמו חומר דליק וגפרורים. המערער עלה לקומה הראשונה, הצית את אחת הדלתות בקומה, מתוך סברה כי היא דלת דירתו של פלוני, ונמלט מהמקום. למעשה, הדלת שהצית המערער לא היתה הדלת של דירת פלוני, כי אם דלת המחסן של אחד משכניו, המתגורר בצמוד למחסן, ושהה באותה עת בביתו. שוב הופעלה מערכת כיבוי האש, מים הומטרו בכל רחבי הבניין, ומנעו את התפשטות הדלקה. בגין מעשה זה נגרמו נזקים לבניין בשווי מוערך של כ-65,000 ₪.

4. ביום 9.2.2017 הורשע המערער, על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בביצוע שתי עבירות של הצתה (סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977).

עיקרי גזר הדין

5. בגזר הדין עמד בית המשפט המחוזי על הערכים החברתיים שנפגעו בשל המעשים שביצע המערער, כמו גם על נסיבות ביצוע העבירות - לאחר תכנון, עבור אדם אחר, ותמורת תשלום. עוד שקל בית המשפט המחוזי את פוטנציאל הנזק הגלום במעשים הנדונים, ואת חומרתה של עבירת ההצתה - ככלל, ובייחוד כאשר סבר המערער כי הוא מצית את דלת דירתו של פלוני. על רקע זה, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות העניין נע בין 3 שנים לבין 6 שנות מאסר בפועל.

6. לצורך קביעת העונש בתוך המתחם שקל בית המשפט המחוזי מחד גיסא, את עברו הפלילי של המערער - חמש הרשעות קודמות בעבירות אלימות, בעטיין ריצה מספר תקופות מאסר; ואת העובדה שבעת ביצוע העבירות דן עמד לחובת המערער מאסר מותנה של 20 חודשים בגין שוד מזוין. מאידך גיסא, ניתן משקל להודאתו של המערער בביצוע המעשים, לחרטה שהביע, לגילו הצעיר, ולנסיבות חייו המורכבות. על יסוד האמור גזר בית המשפט המחוזי על המערער 48 חודשי מאסר בפועל, ו-12 חודשי מאסר על-תנאי. נוסף על כך, הורה בית המשפט המחוזי על הפעלת 20 חודשי המאסר המותנה, שירוצו מחציתן במצטבר ומחציתן בחופף. כך שבסך-הכל ירצה המערער 58 חודשי מאסר בפועל.

7. לטענת ב"כ המערער, שגה בית המשפט המחוזי בקביעת מתחם העונש ההולם, החורג ממדיניות הענישה הנוהגת. נסיבות מעשי-ההצתה, לדבריו, אינן מן החמורות, ואילו גזר הדין חמור מן המקובל בכגון דא. לדברי ב"כ המערער, גורמים עברייניים ניצלו את המערער. עוד טוען ב"כ המערער, ובעיקר - כי בקביעת העונש בתוך המתחם לא ניתן משקל מספק להודאתו של המערער בביצוע המעשים, לחרטה הכנה שהביע, ולנסיבות חייו האישיות. בתוך כך טוען המערער כי גדל במשפחה קשת-יום, נפלט ממערכת החינוך לאחר 8 שנות לימוד, הוכר כ'קטין נזקק' ושהה בפנימיות. כמו כן, מתאר המערער התמודדות קשה שלו ושל משפחתו עם מות אחיו, אשר התאבד בעת שהייה במאסר. כיום, כך טוען המערער, הוא נשוי, אב לתאומות, ניתק קשר עם החברים שהביאוהו להתנהגות עבריינית, ועושה כל שביכולתו על מנת להשתקם ולחזור למוטב.

8. בדיון היום טען ב"כ המדינה על חומרת עבירת ההצתה ועל מנעד הענישה רחב. מדובר בשני מעשי-הצתה בפרק זמן של חודש וחצי זה מזה, החומרה היא רבה, והמסוכנות לנפש ולרכוש ממשית. היה זה אך נס שנמצאה במקום מערכת לאיתור שריפות שכבתה את האש. לא נתבקש תסקיר מאת שירות המבחן בבית המשפט המחוזי מתוך הבנה שאין למעשה אפיק טיפולי או שיקומי רלבנטי עבור המערער. עברו הפלילי חמור. המערער היה לשכיר חרב עבור אחרים. את מעשיו ביצע 5 חודשים בלבד אחר שהשתחרר ממאסר קודם. גזר הדין מאוזן, לדברי ב"כ המדינה, נשקלו הנסיבות כולן;

גם בקביעת מתחם העונש ההולם, גם בגזר הדין עצמו. מתוך התחשבות במצבו של המערער הוא לא חויב בתשלום פיצויים, חרף הנזק הרב שנגרם. לדברי ב"כ המדינה, גזר הדין מוצדק על-פי כל אמת מידה.

דיון והכרעה

9. אפתח במושכלות ראשוניים. הלכה היא עמנו כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות בכגון דא מתוחמת למצבים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר הוא חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 2684/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.10.2017)). לאחר שעיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי, ונתתי דעתי על טענות ב"כ הצדדים בערעור, סבורני כי אין הצדקה לשנות מן העונש שקבע בית המשפט המחוזי. אציע אפוא לחבכי לדחות את הערעור.

10. דומה כי אין צורך להכביר במילים על חומרתה של עבירת ההצתה, "שראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות" (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל, פסקה ה(1) (18.3.2007)). לא כל שכן, כאשר בנדון דידן נעשו ההצתות בבניין מגורים, ובשעות שבהן שוהים מרבית הדיירים בבתיהם. במעשיו, העמיד המערער בסכנה עצומה את פלוני ואת דיירי הבניין - סכנת נפשות פשוטו כמשמעו, שאך בנס לא התממשה. נזק בלתי מבוטל נגרם גם למכונית שהוצתה, גם לבניין. כל זאת, לאחר תכנון מוקדם, בעוד המערער מצטייד מבעוד מועד בחומר דליק ובגפרורים, מצית ושב ומצית, תמורת בצע כסף.

11. אמנם נכון הדבר, "רף הענישה הנוהג בעבירות ההצתה אינו אחיד" (ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (7.3.2017)), ובענייננו נראה כי הועמד מתחם הענישה על הצד הגבוה. ברם, עיון בפסיקה מעלה כי המתחם שנקבע איננו חורג באופן קיצוני מהמדיניות הנהוגה (ראו למשל ע"פ 9299/09 קסקס נ' מדינת ישראל (19.9.2010));

ע"פ 4006/12 מלאך נ' מדינת ישראל (5.2.2013) והאסמכתאות שם; ע"פ 60/12 עמר נ' מדינת ישראל (7.11.2012) והאסמכתאות שם). במה שנוגע לקביעת העונש בתוך המתחם, שקל בית המשפט המחוזי את כלל השיקולים הרלבנטיים, מזה ומזה, איזן ביניהם כיאות, וקבע עונש הנוטה לצדו הנמוך של מתחם הענישה. זאת ועוד, בהתחשב בנסיבות חייו הקשות של המערער, נמנע בית המשפט המחוזי מחיובו בפיצוי כספי, חרף הנזק הכספי הרב שגרם - רבבות שקלים - והפעיל אך מחצית מן המאסר המותנה בחופף לעונש המאסר בפועל. ודוק: "ברירת המחדל היא שתקופת עונש מותנה שהופעל תרוצה במצטבר... לתקופת המאסר שהוטלה בשל עבירה נוספת" (ע"פ 10173/16 מדינת ישראל נ' טאהא, פסקה 12 (14.2.2017)). עוד זאת יש לציין, כי המאסר שריצה המערער בגין עבירת השוד המזוין, המאסר המותנה שעמד לחובתו, ותקופת מאסר נוספות שריצה בעבר - לא לימדוהו לקח, והוא שב לסורו. שמא בתקופת המאסר הנוכחית יהיה כדי להרתיעו.

12. טרם סיום, לא נעלמו מעיני טענות המערער שלפיהן הוא עושה מאמצים על מנת להשתקם ולחזור למוטב. אין לי אלא לברך על כך. המערער בן 24 שנים כיום, עתידו עוד לפניו. תקוותי כי ימשיך במסלול זה שבו החל לצעוד, בבחינת 'סור מרע ועשה טוב', וינצל את תקופת המאסר על מנת ללמוד, להשתקם, לעלות על דרך המלך - לטובתו, למען רעייתו ובנותיו ולתועלת החברה כולה.

סוף דבר, אציע לחבכי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' סולברג.

ניתן היום, כ"ג בטבת התשע"ח (10.1.2018).

ש ו פ ט
עמוד 4

ש ו פ ט

ש ו פ ט

